

Гладуш Ірина Анатоліївна
Викладач кафедри іноземних мов
Київський національний університет
технологій та дизайну (м.Київ)

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧА ТА СТУДЕНТА В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Мета дослідження – вивчення психолого-педагогічних особливостей суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача та студента для пошуку шляхів її оптимізації.

В психології суб'єкт визначається як особистість, яка активно будує, модифікує, удосконалює життєві відносини і тим самим детермінує індивідуальний життєвий шлях.[3]

В якості найбільш поширеної типології взаємодії людей можна вказати ту, що включає в себе два варіанта: суб'єкт-об'єктну та суб'єкт-суб'єктну.

Типологія суб'єкт-суб'єктної взаємодії (я - суб'єкт, інший - суб'єкт), коли відношення до себе, і до партнера включає надання суб'єктної цінності; в цьому випадку визнається взаємовплив один на іншого, будується спільна діяльність.

Суб'єкт-суб'єктна взаємодія включає в себе полісуб'єктну та діяльнісно-ціннісну взаємодію. Тип спільності для полісуб'єктної взаємодії – універсальний полісуб'єкт, для діяльнісно-ціннісної – корпоративний колективний суб'єкт.

Перший підрівень орієнтований на взаємодію з іншими; суб'єкти усвідомлюють всю систему відносин – і свою, і партнера; діяльність спрямована на саморозвиток і допомогу в розвитку іншому.

На другому підрівень взаємодії суб'єкти зосереджені на відповідності своїх характеристик існуючим зразкам; розглядають як цілісність себе та свою

спільність (але не інші спільності); усвідомлюють своє відношення та відношення іншого до себе; діяльність спрямована на досягнення групових цілей [2].

Компоненти структури взаємодії «викладач – студенти» наступні: мотиваційний, когнітивний, емоційний, поведінковий.

Мотиваційний компонент передбачає стійкий інтерес до партнера та виражену потребу в поглибленні стосунків, розширенні їх за межі навчального процесу.

Когнітивний компонент включає глибоке розуміння специфіки й труднощів у взаєминах, адекватне уявлення про шляхи їхнього вдосконалення; знання особливостей партнера й висока ідентифікація з ним.

Емоційний компонент – це задоволеність стосунками, що склалися; відчуття психологічної захищеності й комфортності; симпатія й повага до партнера; низький рівень реактивної тривожності у стосунках.

Поведінковий компонент передбачає гнучкість поведінки, її динамізм; високий рівень соціальних умінь і психологічної культури; взаємна творчість і співпраця; відсутність бар'єрів у спілкуванні [1].

Згідно з цією структурно-функціональною моделлю нами визначені критерії сформованості суб'єкт-суб'єктної взаємодії між студентом і викладачем:

- інтеграція суб'єктів, міжособистісні відносини яких опосередковані задачами і цілями спільної особистісно-значимої для кожного члена суспільства суспільно-цінної діяльності;

- комфортність і естетична насолода результатами багатоаспектної сумісної діяльності;

- ціннісне ставлення до освітньої діяльності, що зумовлює гармонізацію сумісних змін ціннісно-сміслових орієнтацій у процесі взаємодії.

Згідно з визначеними критеріями існують три рівні сформованості суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладачів і студентів: високий, середній, низький. Показником розвиненості суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача і студента є сумісна діяльність.

Висновок. Проведено теоретичний аналіз проблеми вивчення шляхів оптимізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії між студентом і викладачем в процесі вивчення іноземної мови.

Розкрито сутність, зміст та структуру суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача та студента.

Визначено критерії, показники та компоненти суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача та студента. Згідно з визначеними критеріями існують три рівні сформованості суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладачів і студентів: високий, середній, низький. Показником розвиненості суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача і студента є сумісна діяльність.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів [Електронний ресурс] /Л.Г. Подоляк// StudFiles: електронне видання. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5319040/page:32/>
2. Психолого-педагогическое взаимодействие участников образовательного процесса: учебник и практикум для академического бакалавриата / под общ. ред. А. С. Обухова. — М. : Издательство Юрайт, 2016. — 422 с. — Серия : Бакалавр. Академический курс.
3. Рубинштейн, С. Л. Человек и мир / С. Л. Рубинштейн // Проблемы общей психологии. Спб., Питер, 2000. — 712с .